

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

Poznań, dnia 15 grudnia 2015 r.

Pan
Rafał Grupiński
Przewodniczący Komisji
Edukacji, Nauki i Młodzieży

Pan
Andrzej Maciejewski
Przewodniczący Komisji
Samorządu Terytorialnego
i Polityki Regionalnej

Opinia Związku Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej w sprawie zmian ustawy o systemie oświaty oraz niektórych innych ustaw – druk nr 106

1. Ad. Art. 1, pkt 2, pkt 4, pkt 5, pkt.6 – projektowanej ustawy.

Związek Gmin Wiejskich RP wielokrotnie wypowiadał się na temat zmian ustawowych, dotyczących wieku szkolnego oraz wychowania przedszkolnego. Zawsze prezentowaliśmy stanowisko popierające prawo rodziców do podejmowania decyzji w tej sprawie.

Samorząd jest wszakże odpowiedzialny za organizację i finansowanie zadań oświatowych. Uważamy więc, że prawo w tej kwestii musi być jednoznaczne, a prawo rodziców może dotyczyć jedynie odstępstwa od zasady ogólnej. Ten warunek spełniał dotychczasowy stan prawny. Obniżenie wieku szkolnego do lat sześciu, przy jednoczesnej możliwości opóźnienia obowiązku szkolnego, spełniał, naszym zdaniem, oczekiwania społeczne.

Potwierdza to fakt, że blisko 87% rodziców sześciolatków uczęszczających do szkoły nie żałuje swojej decyzji.

Proponowana zmiana spowoduje:

- potencjalny brak promocji pierwszaków do klasy drugiej,
- klasy mieszane uczniów sześciolletnich i siedmioletnich,
- zagrożenie cofnięcia uczniów klasy pierwszej do przedszkoli.

To nie są skutki neutralne wychowawczo. Spowodują także drastyczny brak miejsc w przedszkolach publicznych szacowany na ok. 360 tys w skali kraju. Zwracamy uwagę na fakt, iż wiele samorządów jest na zaawansowanym etapie tworzenia zespołów szkolno-przedszkolnych oraz samych przedszkoli, których struktura i pojemności dostosowane są do dotychczasowych rozwiązań prawnych i polityki dot. wczesnej edukacji.

Ponadto zmiana ustawy spowoduje niekorzystne z punktu widzenia samorządów obniżenie kwoty części oświatowej subwencji ogólnej o ok. 1,6 mld zł. Subwencja oświatowa,

naliczana algorytmem, w którym decydującym o jej wysokości jest uczeń „A”, jest de facto kwotą na sfinansowanie zadań oświatowych jednostek samorządu terytorialnego. Cofnięcie uczniów sześciolletnich do przedszkola spowoduje zwiększenie wydatków „przedszkolnych”, a nie zmniejszy proporcjonalnie wydatków „szkolnych”. Zwiększenie dotacji przedszkolnej o kilkadziesiąt złotych nie ma większego znaczenia przy kosztach wynoszących ok. 7 tys zł na przedszkolaka.

Z powodów wymienionych wyżej Związek Gmin Wiejskich RP odnosi się do tej części nowelizacji ustawy o systemie oświaty negatywnie.

2. Ad. Art.1, pkt 10, pkt 11 – projektowanej ustawy.

Projekt zmiany ustawy w części dotyczącej przywrócenia obowiązku uzyskiwania pozytywnej opinii wiążącej organu nadzoru pedagogicznego (kuratora oświaty) w przypadku likwidacji szkoły lub placówki prowadzonej przez jednostkę samorządu terytorialnego oraz udzielania jednostce samorządu terytorialnego zezwolenia na założenie przez osobę fizyczną lub osobę prawną inną niż jednostka samorządu terytorialnego publicznej szkoły lub placówki jest dla ZGW RP niezrozumiały.

Nie istnieją żadne przesłanki, które mogłyby uzasadniać powrót do złej praktyki narzucania samorządom sposobu wykonywania zadań oświatowych. Jest to sposób myślenia niezgodny z istotą samorządu terytorialnego, z dobrą zasadą pomocniczości, do której przyzwyczaili się już obywatele Rzeczypospolitej Polskiej.

Proponowana zmiana ma skutki nie tylko formalne. Będzie ona skutkować także finansowo. Już dzisiaj, na poziomie gmin wiejskich i miejsko-wiejskich, subwencja oświatowa nie pokrywa nawet kosztów wynagradzania nauczycieli. Samorzady, aby sprostać wymogom prawa oświatowego oraz zapewnić dobry poziom nauczania, dokładają z własnych budżetów znaczne środki. W wielu gminach, mimo przeprowadzonych niegdyś procesów racjonalizacji sieci szkolnych, poziom wydatków na oświatę stanowi blisko połowę i więcej całego budżetu gminy. Proces likwidacji szkoły lub tylko zmiana jej statusu jest dla samorządów procesem bardzo skomplikowanym, odbywającym się w atmosferze protestów i niezadowolenia społecznego. Czy pozytywniej powinniśmy spoglądać na efekty racjonalizacji sieci, dające większy potencjał edukacyjny i opiekuńczo-wychowawczy, czy też na placówki, w których liczba uczniów jest równa liczbie nauczycieli lub nieznacznie ją przekracza?

W ślad za proponowaną zmianą ustawy musi więc pójść zmiana finansowania zadań oświatowych prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego z budżetu państwa! Samorząd nie powinien być jedyną stroną zapewniającą finansowanie skutków proponowanych zmian.

Związek Gmin Wiejskich RP opiniuje projekt ustawy w tej części negatywnie.

Z wyrazami szacunku

Przewodniczący
Związku Gmin Wiejskich
Rzeczypospolitej Polskiej

Marek Olszewski